

VII Gala wręczenia „Nagród dla archiwistów województwa wielkopolskiego”, Poznań, 10 czerwca 2024 r.

W dniu 10 czerwca 2024 r., w ramach obchodów Międzynarodowego Tygodnia Archiwów, w Wielkopolskim Urzędzie Wojewódzkim odbyła się uroczystość wręczenia Nagrody im. prof. Stanisława Nawrockiego dla archiwistów województwa wielkopolskiego. Finał VII edycji Nagrody był podziękowaniem za pracę, jaką wykonują archiwiści archiwów państwowych, kościelnych, samorządowych i zakładowych w województwie wielkopolskim.

Organizatorem nagród jest wojewoda wielkopolski we współpracy z Oddziałem Instytutu Pamięci Narodowej w Poznaniu, Archiwum Państwowym w Poznaniu i Archiwum Archidiecezjalnym w Poznaniu. Nagrody mają charakter pieniężny i są przyznawane w trzech kategoriach: 1) nagroda główna, 2) nagroda dla młodych archiwistów do 35 roku życia, 3) nagroda za całokształt dorobku archiwalnego. Każdy z laureatów otrzymuje również pamiątkową tablicę z adnotacją o kategorii, w której został uhonorowany.

7 listopada 2023 r. w poznańskiej siedzibie IPN zebrali się członkowie Kapituły, aby podsumować prace związane z przebiegiem poprzedniej edycji nagrody. Sekretarz dr Rafał Kościański omówił najważniejsze wydarzenia z działalności gremium w mijającym roku. Dokonano także wyboru przewodniczącego, dra Jarosława Matysiaka, kierownika poznańskiego oddziału PAN Archiwum w Warszawie. Po omówieniu spraw bieżących ogłoszono nabór wniosków do VII edycji Nagrody.

Informacje o pracach Kapituły i powziętych decyzjach zostały opublikowane na stronach internetowych wielkopolskich archiwów i instytucji oraz w mediach społecznościowych.

Zgodnie z regulaminem konkursu termin zgłaszania kandydatów do Nagrody upłynął 30 listopada 2023 r. Do sekretarza Kapituły wpłynęło 5 wniosków w 3 kategoriach, złożonych przez dyrektorów Archiwów Państwowych w Kaliszu i Poznaniu, dyrektora Archiwum Archidiecezjalnego w Gnieźnie oraz przez kierownika Zakładu Archiwistyki Wydziału Historii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Do nagrody głównej zgłoszono Justynę Mizerkę z Archiwum Archidiecezjalnego w Gnieźnie oraz Beatę Karwalską z Archiwum Państwowego w Poznaniu, do nagrody dla młodego archiwisty zgłoszono Krzysztofa Zawackiego z Archiwum Państwowego w Poznaniu, a do nagrody w kategorii za całokształt działalności archiwalnej zgłoszono Anetę Burchard z Archiwum Państwowego w Kaliszu oraz Piotra Nowakowskiego z Ortopedyczno-Rehabilitacyjnego Szpitala Klinicznego im. Wiktora Degi Uniwersytetu Medycznego im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu.

Członkowie Kapituły nie mieli żadnych wątpliwości, że wszyscy zgłoszeni kandydaci zasługują na uhonorowanie. Każdy z wniosków był bogato udokumentowany zasługami organizacyjnymi, naukowymi i na polu archiwalnym.

17 stycznia 2024 r. odbyło się kolejne posiedzenie Kapituły. Na podstawie złożonych wniosków o uhonorowanie archiwistów za wybitne osiągnięcia w pracy na terenie województwa wielkopolskiego Kapituła nominowała w VII edycji: do nagrody głównej – Justynę Mizerkę; do nagrody dla młodego archiwisty – Krzysztofa Zawackiego; do nagrody za całokształt dorobku – Piotra Nowakowskiego. Komunikat o decyzji Kapituły został umieszczony na stronie internetowej Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu oraz w mediach społecznościowych.

Wojewoda Wielkopolska Agata Sobczyk przychyliła się do wniosków Kapituły i postanowiła nagrodzić osoby nominowane.

Ceremonia odbyła się w Sali Herbowej Urzędu Wojewódzkiego. Na galę przybyli przedstawiciele środowiska archiwalnego w województwie wielkopolskim, członkowie rodzin nagrodzonych oraz ich koleżanki i koledzy z pracy. Wśród zaproszonych gości były także córki patrona nagrody, Maria Rynarzewska z Mężem oraz Ewa Potrawiak. Nowością w finale VII edycji Nagrody był krótki pokaz audiowizualny laureatów oraz ich miejsc pracy. Na uroczystości fundatora nagrody reprezentowała I wicewojewoda Karolina Fabiś-Szulc, która złożyła gratulacje laureatom. Następnie głos zabrał przewodniczący Kapituły dr Jarosław Matysiak. W swoim wystąpieniu podkreślił m.in. pracę archiwistów zakładowych, którzy spełniają niezwykle ważną funkcję opiekunów dokumentacji i archiwaliów, zanim zostaną one przekazane do archiwum historycznego. Patron Nagrody prof. Stanisław Nawrocki niejednokrotnie zwracał uwagę na znaczenie tzw. przedpola archiwalnego w procesie tworzenia zasobów archiwów historycznych. Następnie przewodniczący zaprezentował dorobek naukowy i zawodowy nagrodzonych osób, po czym nastąpiło wręczenie pamiątkowych tablic.

Głos w imieniu nagrodzonych zabrała Justyna Mizerka – laureatka nagrody głównej – która podzieliła się z uczestnikami gali swoim bogatym doświadczeniem zawodowym.

Po uroczystości uczestnicy gali mieli okazję obejrzeć wystawę okolicznościową pt. „O Gnieźnie słów kilka... ludzie i miejsca” przygotowaną przez Aleksandrę Cylkę-Lewandowską, kierownika Archiwum Oddziału Archiwum Zakładowego WUW, wymienili się doświadczeniami oraz wykonali pamiątkowe fotografie. Informacje o uroczystości zostały opublikowane na stronach internetowych wielkopolskich archiwów i instytucji oraz w mediach społecznościowych.

Nagroda główna

Justyna Mizerka, kustosz Archiwum Archidiecezjalnego w Gnieźnie, jest zatrudniona w tymże archiwum od 1998 r. Rozpoczęła pracę w okresie, kiedy trwały wieloetapowe przenosiny do nowej siedziby archiwum, z katedry do kolegiat na Wzgórzu Lecha. Już wtedy wykazała się dużym zmysłem organizacyjnym i logistycznym, nie tylko nadzorując prace kleryków, lecz także podejmując ciężkie prace fizyczne w magazynach. Przez 25 lat pracy nabyła dużą wiedzę o zasobie. Przez ręce laureatki przeszły różnorodne akta parafialne, kurialne, sądowe oraz spuścizny. Z wielką pieczołowitością nie tylko je inwentaryzowała, ale sama wykonała wiele drobnych prac naprawczych. Przez kilka ostatnich lat życia poprzedniego dyrektora, ks. dr. Mariana Aleksandrowicza, dodatkowo pomagała w prowadzeniu biura, kiedy ks. Aleksandrowicz ze względu na pogarszający się stan zdrowia potrzebował w tym względzie pomocy. Jej rola wzrosła jeszcze z chwilą tragicznej śmierci kustosa archiwum śp. ks. dr. Czesława Pesta. W latach 2006–2010 w znacznej mierze niosła na sobie ciężar odpowiedzialności za codzienne funkcjonowanie archiwum.

Justyna Mizerka wykazała się wielkim zaangażowaniem i pracowitością w czasie długotrwałego remontu siedziby archiwum w latach 2009–2011. Przez ponad 2 lata trzeba było nieustannie przenosić albo zabezpieczać kolejne partie zasobu archiwalnego i bibliotecznego, dostosowując czas pracy do wymogów firm remontowych. Laureatka wykonywała te prace osobiście lub nimi zarządzała, a także nadzorowała pracowników, by nie spowodowali żadnego uszczerbku w zasobie archiwalnym.

W ostatniej dekadzie Justyna Mizerka wzięła udział w projekcie badawczym pt. „Dziedzictwo kulturowe po klasztorach skasowanych na ziemiach dawnej Rzeczypospolitej oraz na Śląsku w XVIII i XIX w.: losy, znaczenie, inwentaryzacja”. Jest także współautorką artykułu pt. *Zespół Archiwum Prymasa Polski w zasobie Archiwum Archidiecezjalnego w Gnieźnie* opublikowanego w „Archiwach, Bibliotekach i Muzeach Kościelnych” w 2018 r.

W 2023 r. została odznaczona przez Jego Ekscelencję ks. abp. Wojciecha Polaka Prymasa Polski Medalem 600-lecia Prymasostwa.

Nagroda dla młodego archiwisty

Krzysztof Zawacki w 2015 r. ukończył studia licencjackie na Wydziale Historycznym Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu (kierunek historia z archiwistyką i zarządzanie dokumentacją). Studia magisterskie na tej samej uczelni ukończył w 2017 r. z wynikiem bardzo dobrym, jako magister

historii. Pracę dyplomową *Reichsarchiv Posen 1939–1945* opartą w całości na archiwaliach poświęcił działalności Archiwum Państwowego w Poznaniu w latach okupacji niemieckiej.

Pracę w Archiwum Państwowym w Poznaniu rozpoczął w kwietniu 2016 r. na stanowisku magazyniera archiwalnego. Z początkiem kwietnia 2017 r. został zatrudniony w Oddziale Gromadzenia i Opracowania Zasobu. W kwietniu 2022 r. został przeniesiony do Oddziału ds. Archiwów Zakładowych.

W trakcie zatrudnienia w Oddziale Gromadzenia i Opracowania Zasobu Krzysztof Zawacki opiekował się zasobem kartograficznym, z którego wykonał kilkadziesiąt złożonych kwerend dla użytkowników instytucjonalnych i prywatnych. Równolegle przeprowadził inwentaryzację i przygotował profesjonalny inwentarz naukowy ważnego zespołu archiwalnego, jakim jest Sąd Obwodowy w Poznaniu z okresu okupacji hitlerowskiej. Brał udział także w pracach inwentaryzacyjnych wraz z opracowaniem inwentarzy innych zespołów archiwalnych, takich jak: Sąd Grodzki w Śremie, Więzienie Sądowe w Grodzisku Wlkp., Prokuratura Sądu Apelacyjnego w Poznaniu, Sąd Apelacyjny w Poznaniu. Uczestniczył ponadto w pracochłonnych czynnościach związanych z retrokonwersją.

Od kwietnia 2022 r. zajmuje się przede wszystkim kształtowaniem narastającego zasobu archiwalnego, ze szczególnym uwzględnieniem wykonywania wyjątkowo odpowiedzialnych czynności związanych z kontrolą postępowania z dokumentacją i prowadzenia archiwów zakładowych w podmiotach ustalonych jako jednostki wytwarzające materiały archiwalne, uzgadniania przepisów kancelaryjno-archiwalnych, wykonywania ekspertyz archiwalnych oraz wydawania zgód na brakowanie dokumentacji niearchiwalnej. Dysponując dobrym przygotowaniem metodycznym, bierze czynny udział w przygotowywaniu i opiniowaniu przepisów dotyczących szeroko rozumianej problematyki kształtowania zasobu archiwalnego. W tym kontekście warto podkreślić dobre umiejętności laureata w posługiwaniu się systemem komputerowym pn. „NiKA” (Nadzór i Kontrola Archiwalna). System ten jest głównym narzędziem w skali sieci polskich archiwów państwowych do zarządzania czynnościami z zakresu kształtowania narodowego zasobu archiwalnego.

Laureat współpracuje z wieloma jednostkami administracji rządowej i samorządowej, a także instytucjami naukowymi i muzealnymi w zakresie rozwiązywania problemów dotyczących wartościowania dokumentacji, opiniowania przepisów kancelaryjno-archiwalnych, a także przygotowywania wydawnictw źródłowych i wystaw. Sprawuje również opiekę nad studentami archiwistyki odbywającymi praktyki w poznańskim Archiwum.

Krzysztof Zawacki jest autorem referatu pt. *Archiwum Państwowe w Poznaniu w latach 1939–1945* opublikowanego w 2020 r. na łamach VII tomu „Przeglądu Archiwalno-Historycznego”.

Oprócz tego z wielkim zaangażowaniem włączał się w dodatkowe zajęcia wykonywane przez Oddział a związane z popularyzacją zasobu, jak np. me rytoryczne i techniczno-organizacyjne przygotowanie wystaw tradycyjnych i plenerowych.

Ze względu na predyspozycje i umiejętności sportowe w dyscyplinie piłki nożnej był współorganizatorem i okazał się wyjątkowo skutecznym uczestnikiem kilku edycji turnieju piłki nożnej „Arch-futbol”, organizowanego corocznie w ramach obchodów Międzynarodowego Dnia Archiwów.

Nagroda za całokształt dorobku archiwalnego

Piotr Nowakowski w 2002 r. ukończył studia historyczne na Wydziale Historycznym Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. W 2011 r. ukończył Podyplomowe Studium Administracji na Wydziale Prawa i Administracji UAM, a w roku 2012 – zarządzanie w opiece zdrowotnej na Wydziale Nauk o Zdrowiu Uniwersytetu Medycznego im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu (UMP).

Od 2006 r. pracuje w Ortopedyczno-Rehabilitacyjnym Szpitalu Klinicznym im. Wiktora Degi UMP na stanowisku kierownika archiwum zakładowego oraz pełni funkcję pełnomocnika ds. ochrony informacji niejawnych. Ponadto od 2009 r. pracuje w Szpitalu Miejskim im. Franciszka Raszei w Poznaniu jako specjalista ds. archiwum, a od 2023 r. w Bibliotece Raczyńskich w Dziale zbiorów specjalnych.

Piotr Nowakowski działa na tzw. przedpolu archiwalnym – w archiwum zakładowym, które przejmuje i zabezpiecza dokumentację wytworzoną przez jej wytwórcę, przede wszystkim dokumentację medyczną. Archiwum Szpitala Klinicznego jest komórką organizacyjną ściśle współpracującą z personelem lekarskim w procesie leczenia osób chorych, udostępniającą nierzadko w trybie pilnym dokumentację medyczną niezbędną do ratowania życia i zdrowia pacjentów. Ten aspekt jego pracy powinien być szczególnie doceniony.

Laureat prowadzi również działalność popularnonaukową. Jest współautorem 2 artykułów poświęconych historii poznańskiej Kliniki Chirurgii Ręki: *Historia powstania poznańskiej Kliniki Chirurgii Ręki oraz pierwsza dekada jej działalności* (wspólnie z K. Kozłowską, K. Beigert, J. Wiese i A. Czają), *Rola i miejsce poznańskiej chirurgii ręki w Polsce i na świecie* (wspólnie z M. Bochenkiem, M. Harasymczukiem i L. Kaczmakiem) oraz współautorem noty biograficznej pracowników Kliniki Traumatologii, Ortopedii i Chirurgii Ręki UMP *Noty biograficzne pracowników Kliniki Traumatologii, Ortopedii i Chirurgii Ręki Uniwersytetu Medycznego im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu* (razem z E. Bręborowicz) zamieszczonych w „Acta Medicorum Polonorum” w 2021 r.

Był współautorem kilku wystaw historyczno-archiwalnych poświęconych dziejom medycyny, w tym wystaw biograficznych. W 2017: „Prof. nadzw. dr hab. ortopedii Franciszek Raszeja – historia przedwcześnie przerwana” oraz „Prof. nadzw. dr hab. ortopedii Ireneusz Wierzejewski – rodzinie, medycynie, ojczyźnie”, które były eksponowane w Muzeum Uniwersytetu Medycznego im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu. Druga wystawa została wyróżniona w Konkursie na Wydarzenie Muzealne Roku w Wielkopolsce „IZABELLA 2017” w kategorii działalność wystawiennicza. W 2018 r. był współautorem wystawy „Prof. zw. dr hab. Wiktor Dega – wspomnienie o życiu i dziele”, która także była eksponowana w Muzeum UMP. Artykuły jego współautorstwa o wystawach poświęconych tym wybitnym postaciom poznańskiego świata lekarskiego ukazały się na łamach kwartalnika Uniwersytetu Medycznego „Fakty UMP” w 2017 i 2018 r.

Laureat był również współautorem wystawy „Zwykli/niezwykli lekarze w getcie warszawskim – Anna Braude-Hellerowa i Franciszek Raszeja”; była ona w części poświęcona prof. Franciszkowi Raszei – poznańskiemu ortopedzie, który stracił życie, niosąc pomoc chorym w warszawskim getcie (wystawa była eksponowana w 2022 r. w Muzeum Getta Warszawskiego i w 2023 r. w Bibliotece Raczyńskich). Ponadto zorganizował wystawę historyczną z okazji 100-lecia powstania pierwszej w Polsce kliniki ortopedycznej, która była eksponowana w dniach 21–22 września 2023 r. w Centrum Wykładowo-Konferencyjnym Politechniki Poznańskiej.

Piotr Nowakowski wiele czasu i energii poświęcił upamiętnieniu Poznańskiego Czerwca 1956 r. Z jego inicjatywy poddano konserwacji księgę chorych Szpitala Miejskiego. Księga zawiera zapisy dotyczące rannych uczestników wydarzeń tragicznego dla dziejów Poznania dnia 28 czerwca. Warto wspomnieć, że był także konsultantem merytorycznym oraz przeprowadził kwerendy archiwalne i biblioteczne na potrzeby opracowania Pawła Cieliczki *Szpital poznańiaków. 70 lat szpitala im. Franciszka Raszei w Poznaniu*, które ukazało się drukiem w 2023 r.

Ilustr. 1. Od lewej: Karolina Fabiś-Szulc, Justyna Mizerka, Krzysztof Zawacki, Piotr Nowakowski, dr Jarosław Matysiak
fot. Małgorzata Kaczmarek

Ilustr. 2. Wspólne zdjęcie uczestników wydarzenia
fot. Małgorzata Kaczmarek

Ilustr. 3. Dr Jarosław Matysiak, przewodniczący Kapituły
fot. Małgorzata Kaczmarek

dr Jarosław Matysiak
(Polska Akademia Nauk Archiwum w Warszawie Oddział w Poznaniu)
przewodniczący Kapituły VII Edycji Nagrody dla archiwistów województwa
wielkopolskiego
ORCID iD: 0000-0002-0934-5916

Biogramy nagrodzonych opracowano na podstawie wniosków o przyznanie nagrody i informacji medialnych.